

**WOJEWODA
ŚWIĘTOKRZYSKI**

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI w Kielcach Oddział Obsługi Klienta	
Wysł. dnia	29. 10. 2024
L.dz	Ilość zał. ....
Podpis	

Kielce, dnia 25.10.2024 r.

Znak:PSZ.II.431.39.2024

**Dyrektor
Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych
„Nasz Dom nr 1” i „Nasz Dom nr 2”
ul. Szkolna 19
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski**

dotyczy: wystąpienie pokontrolne

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym przeprowadzonej w dniach 26-27 i 30 września oraz 1 października 2024 r. w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Nasz Dom nr 1”, ul. Szkolna 19 i Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Nasz Dom nr 2”, ul. Szkolna 19b w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Kontrola przeprowadzona była na podstawie:

- art. 122, art. 122a i art. 197a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024 poz. 177 ze zm.),
- rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720 ze zm.).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, w składzie:

1. **Pani Anna Konieczna** - inspektor wojewódzki (legitymacja służbowa nr 02), upoważnienie nr 712/2024 z dnia 20.09.2024 r. – kierująca zespołem inspektorów.
2. **Pani Elżbieta Paluch** – kierownik Oddziału (legitymacja służbowa nr 05), upoważnienie nr 713/2024 z dnia 20.09.2024 r.
3. **Pani Katarzyna Arendarska** – inspektor wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 714/2024 z dnia 20.09.2024 r.

Zakresem kontroli objęto następujące zagadnienia:

1. Przestrzeganie standardów opieki i wychowania.
2. Działania placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną.
3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i respektowanie ich praw.
4. Przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki.

Okres objęty kontrolą – aktualny stan na dzień kontroli.

Integralną część niniejszego wystąpienia pokontrolnego stanowią pisemne informacje z zakresu kontroli przygotowane przez Dyrektora Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Nasz Dom nr 1” i „Nasz Dom nr 2” (w skrócie POW 1 lub Nasz Dom nr 1 i POW 2 lub Nasz Dom nr 2) w Ostrowcu Świętokrzyskim (zał. nr 1).

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie. Integralną część wystąpienia pokontrolnego stanowią załączniki nr 1, 2, 3, 4 przygotowane przez dyrektora placówek na potrzeby kontroli.

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze „Nasz Dom nr 1” i „Nasz Dom nr 2” w Ostrowcu Świętokrzyskim prowadzone są na zlecenie powiatu Ostrowieckiego przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi Prowincji Krakowskiej z siedzibą w Krakowie, ul. Parkowa 11 b, 30-538 Kraków. W dniu 30 września 2024 r. zawarta została nowa umowa na prowadzenie placówek między powiatem a zgromadzeniem na okres od 1 października br. do dnia 31 marca 2025 r. Placówki funkcjonują na podstawie zezwoleń Wojewody na prowadzenie placówek i usytuowane są w jednym budynku z siedzibą przy ul. Szkolnej, w wyodrębnionych lokalach. Placówka „Nasz Dom nr 1” mieści się w lokalu nr 19, a Placówka „Nasz Dom nr 2” w lokalu nr 19b.

Szczegółowe regulacje dotyczące organizacji i funkcjonowania placówek określone są w Regulaminach Organizacyjnych POW 1 i POW 2. Regulaminy określają m.in.: zasady przyjęcia i ustania pobytu w placówce, postępowanie w przypadku samodzielnego opuszczania placówki, prawa i obowiązki wychowanków, warunki jakie placówka zapewnia wychowankom oraz ich potrzeby jakie placówka winna zaspokoić, zasady dotyczące nagradzania wychowanków i wyciągania konsekwencji wobec nich, zadania zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka oraz dokumentację jaką placówka prowadzi. Statuty placówek określają m.in.: podmiot działalności, zapisy dotyczące ogólnej organizacji placówek. W okresie objętym kontrolą Regulaminy i Statuty nie były modyfikowane.

W czasie kontroli w placówkach umieszczonych było łącznie 30 dzieci, w tym w POW 1 - 16, a w POW 2 - 14. Łącznie w obu placówkach przebywało 7 dzieci poniżej 10 roku życia, w tym jedno rodzeństwo 4 – osobowe to dzieci w wieku 2, 5, 8 i 10 lat, drugie rodzeństwo to trójka dzieci w wieku: 1 rok i dwa miesiące, 3 i 4 lata i jedna dziewczynka w wieku 9 lat, która umieszczona jest ze starszą siostrą. Trójka najmłodszych dzieci umieszczona była w placówce w trybie interwencyjnym na podstawie postanowienia sądu o zabezpieczeniu tymczasowym. Wszystkie dzieci przed umieszczeniem w placówkach przebywały pod opieką rodziców, w domach rodzinnych.

Większość dzieci pochodzi z powiatu ostrowieckiego, tj.: 24 dzieci, a pozostałe z Zielonej Góry – 1 dziecko, Starachowic – 2 dzieci, Opatowa – 1 dziecko, Nowego Dworu Mazowieckiego – 1 dziecko i ze Skarżyska – Kam. – 1 dziecko. Jedno dziecko przebywa w placówce od 2016 r., jedno od 2017 r., jedno od 2018 r., czworo od 2019 r., jedno od 2020 r., pięcioro od 2021 r., siedmioro od 2022 r., sześcioro od 2023 r. i czworo od 2024 r. Wszystkie dzieci umieszczono w placówkach na podstawie postanowień sądu.

W roku bieżącym, placówki opuściło łącznie 15 wychowanków, z czego: 5 z POW 1 i 10 z POW 2. Czworo wychowanków się usamodzielniało, dwoje umieszczonych zostało w rodzinie zastępczej, jedna wychowanka została umieszczona w DPS i 8 dzieci powróciło do domu rodzinnego pod opiekę rodziców/rodzica.

W trakcie kontroli sprawdzono protokół z ostatniej kontroli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrowcu Św. W POW 1 i POW 2, w wyniku, której nie stwierdzono nieprawidłowości i nie wydano zaleceń pokontrolnych (zał. nr 2).

1. Przestrzeganie standardów opieki i wychowania.

Całodobową opiekę i wychowanie wychowankom placówek zapewnia wykwalifikowana kadra, odpowiednio po jednym koordynatorze i czterech wychowawców w każdej placówce. Wszyscy zatrudnieni są w pełnym wymiarze etatu. Ponadto pracę z dziećmi prowadzą również dodatkowi pracownicy zatrudnieni w Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczym, tj.: wychowawca, pedagog, pracownik socjalny i psycholog. Placówkami kieruje siostra dyrektor.

W trakcie kontroli sprawdzono akta osobowe dwóch pracowników zatrudnionych, po ostatniej kontroli, która miała miejsce w placówkach w 2019 r. na stanowisku wychowawcy i psychologa. W aktach osobowych pracowników znajdowały się m.in: dokumenty potwierdzające wykształcenie oraz oświadczenia potwierdzające spełnianie wymagań, o których mowa w art. 98 ust. 3 w/w ustawy, w tym również wydruki potwierdzające niefigurowanie w Rejestrze Sprawców Przepstępstw na Tle Seksualnym oraz zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego o nie figurowaniu w rejestrze.

Praca wychowawców wykonywana jest zgodnie z miesięcznymi grafikami opracowanymi odrębnie dla każdej z placówek. W ciągu dnia opieka nad wychowankami sprawowana jest przez wychowawców w godzinach: 6:00-14:00 (1 wychowawca na placówkę) i 14:00-22:00 (1 lub 2 wychowawców na placówkę). W dni wolne od nauki, np. soboty i niedziele praktykowane są dyżury 12 - godzinne.

Opieka nocna sprawowana jest w godzinach od 22.00 do 6.00 zazwyczaj przez 1 wychowawcę. Obecność wychowawców na dyżurach potwierdzana jest przez nich własnoręcznym podpisem na liście obecności. Osoby sprawujące opiekę w porze nocnej, w czasie dyżuru przeprowadzają pięciokrotny obchód po placówce i pokojach wychowanków. Z dyżurów nocnych sporządzane są karty (zał. nr 3), które zawierają: datę dyżuru, liczbę dzieci na stanie danej placówki, godziny obchodu oraz podpis osoby sprawującej dyżur.

Proces opiekuńczo-wychowawczy w placówkach prowadzony jest w oparciu o zapisy w Regulaminach Organizacyjnych placówek oraz dokumentację indywidualną dla wychowanków, min.: indywidualny plan pomocy dziecku.

W Regulaminach określono prawa i obowiązki wychowanków, zasady przyjęcia i ustania pobytu wychowanka w placówce, zasady dotyczące samodzielnego opuszczania placówki przez wychowanków, zasady dotyczące nagradzania wychowanków i wyciągania konsekwencji wobec nich. Zgodnie z regulaminem, wychowankowie nagradzani są za: osiągnięcie dobrych i bardzo dobrych wyników w nauce, wzorowe zachowanie się w placówce i poza nią, udzielanie pomocy starszym i młodszym. Nagrody przyznawane są w formie np: wyróżnień, nagród rzeczowych, możliwości dokonania samodzielnych zakupów, dodatkowego kieszonkowego czy wydłużonego czasu korzystania z komputera i telewizji. Za zachowania negatywne, tj.: samowolne opuszczenie placówki, kradzież, celowe zniszczenie sprzętu, odzieży i cudzego mienia, notoryczne przeklinanie w obecności dzieci i opiekunów, niewłaściwe zachowania wobec innych, wyciągane są konsekwencje. W Regulaminie ujęte zostały następujące konsekwencje: rozmowy wyjaśniająco-dyscyplinujące, zakaz udziału w imprezach, poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych/sądu/policji, wpis do karty pobytu, obniżenie lub zawieszenie kwoty kieszonkowego, zwrot zagarniętego mienia, naprawa wyrządzonych szkód, przeprosiny osób skrzywdzonych, zakaz lub ograniczenie korzystania z TV, komputera, telefonu komórkowego. Wychowankowie mają prawo odwołać

się do koordynatora lub dyrektora od nałożonych konsekwencji. Mogą również sami zaproponować jak naprawić wyrządzoną szkodę lub krzywdę.

Zgodnie z zał. nr 1 cz. 2 pkt 7 najczęściej stosowanymi w praktyce nagrodami w placówkach są: dodatkowe zakupy, dodatkowy czas na wyjście, udział w imprezach i wycieczkach. Natomiast najczęściej stosowanymi konsekwencjami są: obniżenie wysokości kieszonkowego, skrócenie czasu korzystania z komputera, cofnięcie zgody na wyjście w czasie wolnym lub dodatkowy dyżur. Konsekwencje w formie: cofnięcia zgody na wyjście w czasie wolnym lub dodatkowego dyżuru nie zostały ujęte w Regulaminach Organizacyjnych, co oznacza, że są to konsekwencje pozaregulaminowe i nie powinny być stosowane. Należy stosować wyłącznie konsekwencje regulaminowe lub zmodyfikować Regulamin pod kątem zmiany form stosowanych konsekwencji. Można tego dokonać razem z wychowankami i uwzględnić ich propozycje. Wychowankowie podpisując oświadczenie o zapoznaniu się z Regulaminem winni mieć przekonanie, że stosowane wobec nich konsekwencje wynikają z Regulaminu.

Aktualnie w obu placówkach przebywa 10 wychowanków sprawiających problemy opiekuńczo-wychowawcze, w tym: 6 wychowanków z POW 1 i 4 z POW 2. Problemy te przejawiają się w takich zachowaniach jak: wagarowanie, zażywanie używek (papierosy, alkohol), popadanie w konflikty, fobia szkolna, agresja słowna i fizyczna, problemy edukacyjne. Wobec wychowanków, placówki podejmowały działania mające na celu pomoc dziecku, zminimalizowania problemów lub wyeliminowanie ich. Były to: zapewnienie wychowankom specjalistycznej opieki psychiatrycznej, terapeutycznej, psychologicznej i pedagogicznej, rozwijanie zainteresowań, zajęcia na temat zastępowania agresji i umiejętności społecznych, współpraca ze szkołą, budowanie poczucia wartości i wzmacniania samooceny wychowanków. W sytuacjach trudnych, skomplikowanych czy wobec bezradności placówek i braku efektów podjętych działań, o sytuacji wychowanka informowany jest właściwy sąd.

Na podstawie informacji uzyskanych w trakcie kontroli od dyrektora, ustalono że samodzielnie opuszczać placówki mogą wychowankowie od 13 roku życia. Natomiast dzieci młodsze od 10 r. ż. mogą samodzielnie wyjść na ogród, boisko i do pobliskiego sklepu. Wszystkie wyjścia odbywają się oczywiście po wcześniejszym uzgodnieniu tego z wychowawcą dyżurującym. Każde wyjście odnotowane jest w karcie wyjść i wyjazdów, która zawiera: datę, godzinę wyjścia i planowanego powrotu, określenie miejsca do którego wychowanek się udaje, podpis wychowanka i wychowawcy oraz faktyczna godzina powrotu (zał. nr 4). Z kart wynika, że wychowankowie najczęściej wychodzą na siłownię, do sklepu, wyjeżdżają do Starachowic, na podwórko, do kina, na boisko i do znajomych.

Placówki opracowały Procedury Postępowania w sytuacjach szczególnie trudnych, tj.:

1. w sytuacji zachowania agresywnego ze strony wychowanków (zał. nr 5),
2. w przypadku stwierdzenia naruszenia godności wychowawcy lub innego pracownika niepedagogicznego przez wychowanka (zał. nr 6),
3. w przypadku dewastacji mienia społecznego placówki (zał. nr 7),
4. w przypadku zauważenia obcych osób na terenie placówki (zał. nr 8),
5. w przypadku stwierdzenia naruszenia godności osobistej wychowanka przez pracowników placówki lub członków rodzin biologicznych (zał. nr 9),
6. w przypadku podejrzenia spożycia alkoholu lub zażycia środków odurzających (w tym dopalaczy) przez wychowanka (zał. nr 10),
7. w przypadku podejrzenia zachowań suicydalnych (zał. nr 11).

Ponadto placówka ma opracowane również „Standardy ochrony małoletnich” (zał. nr 12), które podmioty winny wprowadzić do połowy sierpnia 2024 r. Obowiązek opracowania oraz wprowadzenia standardów wynika z ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich oraz ustawy z dnia 28

lipca 2023 r. o zmianie ustawy – kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (art. 10 i art. 22b). Standardy sporządzone zostały w oparciu o wytyczne opracowane przez Zespół do Spraw Ochrony Małoletnich, który powstał przy Ministerstwie Sprawiedliwości. Dokument poza standardami zawiera również: oświadczenie o zapoznaniu się pracownika ze standardami, oświadczenie o niekaralności za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości lub przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego oraz o tym, że wobec osoby nie toczy się/nie toczyło się żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne; wzór ankiety ewaluacyjnej; kartę interwencji; oświadczenie pracownika, który w ciągu ostatnich 20 lat mieszkał w innym kraju; oświadczenie dla rodziców, którzy udają się z dzieckiem poza placówkę. Do wglądu dla wychowanków opracowano wersję skróconą Standardów oraz wzór oświadczenia dla wychowanków, że zapoznali się oni ze Standardami. Do Standardów winna być załączona zgodnie z wytycznymi ankieta dla wychowanków w celu monitorowania standardów. Ponadto zdaniem kontrolujących wersja skrócona standardów dla wychowanków winna być tak sformułowana by skierowana była bezpośrednio do dzieci i młodzieży, a jej treść uwzględniała informacje zawarte w wytycznych w załączniku – skrócona wersja dokumentu „standardy ochrony dzieci” przeznaczona dla dzieci. Wszyscy pracownicy placówek oraz wychowankowie zostali zapoznani ze Standardami, co potwierdzili własnoręcznym podpisem na właściwych oświadczeniach.

Jednym z zadań placówki opiekuńczo – wychowawczej jest przygotowanie dziecka do usamodzielnienia, które w kwestiach formalnych realizowane jest głównie przez pracownika socjalnego. Z uzyskanych informacji wynika, że w okresie od stycznia 2023 r. do dnia kontroli placówki opuściło łącznie 9 usamodzielnionych wychowanków, natomiast w trakcie procesu usamodzielnienia na dzień kontroli było 2 wychowanków. Podczas kontroli analizie poddano dokumentację dotyczącą usamodzielnień. Stwierdzono, że wyznaczanie opiekunów oraz opracowanie indywidualnych programów usamodzielnienia odbywa się zgodnie z terminami określonymi w art. 145 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dokumentacja dotycząca usamodzielnień przesyłana jest do odpowiedniego PCPR-u celem zatwierdzenia. Pełnoletni wychowankowie otrzymują informację pisemną dla osoby usamodzielnianej (zał. nr 13), która jest załącznikiem do Indywidualnego Programu Usamodzielnienia. Dokument zawiera informacje o przysługującej pomocy (zgodnej z ustawą) osobie usamodzielniającej się, warunki jakie osoba musi spełniać, by otrzymać konkretną pomoc oraz informację o sytuacjach, w których pomocy można odmówić.

Usamodzielniający się wychowankowie przygotowani są do samodzielności podczas całego pobytu w placówkach. Uczą się samodzielnie min.: przygotowywać posiłki, dokonują drobnych zakupów, wdrażani są do dbania o porządek oraz higienę osobistą, a także załatwiania spraw osobistych w urzędach. Troje wychowanków uczestniczyło w projekcie „Samodzielnii”, dwoje pełnoletnich wychowanków ukończyło kurs prawa jazdy, jedna wychowanka Akademię Programowania we Wrocławiu. Wszystko możliwe było dzięki darczyńcom oraz Fundacjom, z którymi współpracują placówki. Ponadto wychowankowie w ramach wsparcia otrzymują pomoc w formie porad i niezbędnych informacji, pomoc w załatwianiu spraw formalnych, a także w razie konieczności pomoc materialną. W dokumentacji wychowanków znajdowały się wnioski o przydział mieszkania z zasobów gminy Ostrowiec.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że placówki opiekuńczo – wychowawcze w Ostrowcu Św. w sposób odpowiedni zapewniają dzieciom i młodzieży opiekę i wychowanie, zgodnie ze standardami określonymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzeniu w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

2. Działania placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną.

Sytuacja prawna wychowanków umieszczonych w placówkach przedstawia się następująco:

- **Nasz Dom nr 1** – w stosunku do 11 wychowanków rodzice mają ograniczoną władzę rodzicielską; w przypadku 2 dzieci rodzice są pozbawieni władzy rodzicielskiej, w tym jeden został zgłoszony do Ośrodka Adopcyjnego, ale odmówił adopcji, natomiast w stosunku do drugiego ustanowiony został opiekun prawny i podjęte zostały działania dotyczące zgłoszenia chłopca do Ośrodka Adopcyjnego; ponadto w placówce przebywa troje pełnoletnich wychowanków; ponadto troje z ww. wychowanków przebywa w placówce na podstawie postanowienia sądu o tymczasowym umieszczeniu w pieczy zastępczej;

- **Nasz Dom nr 2** – spośród dzieci przebywających w placówce, 6 ma uregulowaną sytuację prawną i zostali zgłoszeni do Ośrodka Adopcyjnego, przy czym 1 dziewczynka nie została zakwalifikowana do adopcji; w przypadku pozostałych 6 dzieci sytuacja prawna nie jest uregulowana z uwagi na brak podstaw do pozbawiania władzy rodzicielskiej; ponadto w placówce przebywa 2 pełnoletnich wychowanków kontynuujących naukę;

Zgodnie z art. 100 ust. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej *dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej składa do właściwego sądu wnioski wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej*). Z analizy dokumentacji wynika, że dyrektor Placówek nr 1 i nr 2 realizuje obowiązek wynikający z ww. przepisu i kieruje stosowne wnioski do sądu (**zał. nr 14 i 15**) celem uregulowania sytuacji prawnej wychowanków.

Zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań placówki należy umożliwianie dzieciom kontaktu z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej oraz podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny. Jak wynika z analizy dokumentacji w tym zakresie, informacje o kontaktach rodziców/osób bliskich z wychowankami odnotowywane są w karcie *częstotliwość kontaktów (zał. nr 16)*, która zawiera: imię i nazwisko dziecka/rodzeństwa, datę i godzinę, dane osoby odwiedzającej/urlopującej/telefonującej, notatkę (forma kontaktu) i podpis. Kontakty nadzorowane są przez wychowawców pracujących w placówce. Najczęstszą formą kontaktów odnotowywaną w karcie są odwiedziny w placówce lub rozmowa telefoniczna. Ponadto osoby odwiedzające dzieci w placówkach za zgodą dyrektora oraz podpisaniu stosownego oświadczenia (**zał. nr 17**) mogą zabrać dzieci np. na spacer. Dodatkowe informacje nt. kontaktów wychowanków z osobami bliskimi zawarte są także w *Karcie pobytu dziecka w obszarze „Relacje dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi dziecku”*. Najczęstszą formą kontaktów odnotowywaną w dokumentacji są odwiedziny w placówce, urlopowania do rodziny lub rozmowa telefoniczna.

Spośród wychowanków POW 1: 12 utrzymuje regularne kontakty z rodzicami i osobami bliskimi; 2 ma sporadyczny kontakt z bliskimi, natomiast dwoje wychowanków nie utrzymuje żadnych kontaktów z rodzicami;

W przypadku wychowanków POW 2 – regularny kontakt z rodzicami i osobami bliskimi ma 6 wychowanków; sporadyczne kontakty głównie telefoniczne ma 7 dzieci; jedna pełnoletnia wychowanka nie utrzymuje żadnych kontaktów z rodziną;

Analiza dokumentacji wykazała, że urlopowania dzieci do domu rodzinnego odbywają się za zgodą sądu. Zgody sądu lub ich brak znajdują się w aktach wychowanków (**zał. nr 19**).

W stosunku do jednego wychowanka sąd cofnął zgodę na jego urlopowanie do matki z uwagi na nadużywanie przez nią alkoholu. Ponadto osoba, która posiada zgodę na urlopowanie podpisuje stosowne oświadczenie (**zał. nr 20**) zobowiązując się do zapewniania właściwej opieki i bezpieczeństwa oraz odwiezienie dziecka do placówki w wyznaczonym terminie. Oświadczenie to zawiera również imię i nazwisko dzieci, sygnaturę akt, datę i godzinę zabrania dzieci/planowany powrót, datę ich przyrowadzenia oraz podpis urlopującego. Z dokumentacji wynika, że za zgodą sądu urlopowanych do rodziców lub osób bliskich jest 12 wychowanków, w tym: 5 z POW 1 i 7 z POW 2. Nadzór nad urlopowaniami wychowanków sprawowany jest poprzez współpracę z asystentami rodzin i kuratorami społecznymi, a także w przypadku jednego wychowanka z pracownikiem socjalnym PCPR w Zielonej Górze.

W placówkach zatrudniony jest pracownik socjalny, który podejmuje działania w zakresie współpracy z rodzinami biologicznymi w celu powrotu wychowanków do domów rodzinnych oraz utrzymywania przez nich kontaktów z dziećmi. Pracownik socjalny zapoznaje się z wychowankami i członkami rodzin, a także z najbliższym środowiskiem tj. szkołą, zajęciami dodatkowymi, rówieśnikami, poprzez rozmowę i obserwację w trakcie odwiedzin w placówce lub urlopowań, w celu właściwego rozpoznania sytuacji życiowej wychowanka oraz udziela wsparcia w rozwiązywaniu problemów. Ponadto współpracuje z instytucjami działającymi w obszarze rodziny takimi jak: MOPS, PCPR, Sądy, kuratorzy sadowi, poradnie pedagogiczno – psychologiczne, ośrodek adopcyjny. Pracownik socjalny realizuje swoje zadania zgodnie z planem pracy na rok szkolny 2024/2025 (**zał. nr 21**). W przedstawionej podczas kontroli dokumentacji pracownika socjalnego znajdowały się: informacje do PCPR o planowanych urlopowaniach wychowanków w okresie wakacyjnym, wykaz PESEL wychowanków, wykaz szkół do których wychowankowie uczęszczają, wykaz wychowanków z uregulowaną sytuacją prawną, wykaz wychowanków usamodzielnionych w różnych okresach oraz aktualizacje powyższych danych.

Okresowa ocena sytuacji dziecka.

W trakcie kontroli przeanalizowano również dokumentację dotyczącą zasadności dalszego pobytu wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z art. 135-136 ustawy w placówce opiekuńczo-wychowawczej zespół ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, ocenia sytuację umieszczonego w niej dziecka w celu:

- ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej,
- informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, przepisów ustawy o działalności leczniczej lub o pomocy społecznej.

Ocena sytuacji dziecka powinna być dokonana z zachowaniem terminów określonych w art. 138 ust. 1 ustawy tj.: nie rzadziej niż co pół roku, a w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co trzy miesiące. Zgodnie z art. 138 ust. 2, po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w placówkach powinny zostać przesłane do właściwego sądu.

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację dotyczącą okresowej oceny sytuacji dzieci, z której wynika, że w placówkach działa zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Pierwsze posiedzenie zespołu dotyczące przyjęcia dziecka do placówki odbywa się w ciągu 2-3 tygodni, w zależności od sytuacji dziecka. W kontrolowanym okresie nie miały miejsca posiedzenia zespołu w trybie pilnym.

Zgodnie z przedstawioną dokumentacją w placówce Nasz Dom nr 1 w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 26 września 2024 r. odbyło się 12 posiedzeń zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, natomiast w placówce Nasz Dom nr 2 takich posiedzeń w tym samym okresie odbyło się 10. Na wszystkich spotkaniach zespołu dokonywana była ocena zasadności dalszego pobytu wychowanków w placówkach.

Z analizy protokołów z posiedzeń zespołu wynika, że w skład zespołu dokonującego oceny zasadności pobytu dziecka w placówce, wchodzi sami pracownicy placówek tj.: dyrektor, pracownik socjalny, pedagog, psycholog, koordynator, opiekun IPPD. Zgodnie z art. 137 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w skład zespołu wchodzi przedstawiciel organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz inne osoby, w szczególności asystent rodziny prowadzący pracę z rodziną dziecka oraz przedstawiciele innych instytucji działających w obszarze rodziny.

Z informacji uzyskanych od dyrektora placówek wynika, że przedstawiciele PCPR lub innych jednostek zapraszani są telefonicznie na spotkania zespołu. Ponadto pracownicy placówek odbywają konsultacje online z asystentami rodzin oraz pozyskują informacje pisemne z różnych instytucji, np. policji, szkoły. Osoby kontrolujące zasugerowały, że zaproszenia do ww. przedstawicieli można wysyłać mailowo za potwierdzeniem odbioru. Ponadto w protokołach z posiedzenia zespołu należy nadmienić, że placówki na potrzeby oceny sytuacji dziecka pozyskują informacje z innych jednostek współpracujących z dzieckiem i rodziną.

W placówkach przebywa 3 dzieci poniżej 3 r.ż., których ocena zasadności powinna być dokonywana nie rzadziej niż co 3 miesiące. Z dokumentacji wynika, że w przypadku dwójki wychowanków oceny dokonywano zgodnie z przepisami, natomiast w przypadku trzeciego dziecka pierwsza ocena dotycząca zasadności pobytu została dokonywana po pół roku razem z oceną starszego rodzeństwa (protokół z dnia 27.05.2024 r.). Kolejna ocena dokonana była już zgodnie z przepisami tj. w ciągu 3 miesięcy od poprzedniej (protokół z dnia 12.08.2024 r.). W trakcie kontroli osoby kontrolujące zwróciły uwagę, aby przestrzegać terminów dotyczących dokonywania okresowej oceny zawartych w ustawie.

W przypadku dzieci starszych, zgodnie z przedstawioną dokumentacją, ocena zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej dokonywana jest nie rzadziej niż co pół roku (**zał. nr 21 i nr 22**). Na każdym posiedzeniu zespołu ocenie podlegają następujące obszary: aktualna sytuacja rodzinna dziecka oraz dokonywana jest analiza stosowanych metod pracy z rodziną, sytuacji wychowawczej i edukacyjnej dziecka, stosowanych metod pracy z nim oraz zawierana jest informacja o modyfikacji bądź kontynuacji planu. Oprócz tego dokonywana jest ocena stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb, a także analiza możliwości powrotu dziecka do rodziny, umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej, przysposobienia dziecka i przebiegu procedur adopcyjnych oraz usamodzielnienia. Na koniec formułowany jest wniosek zespołu dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce. Po przeprowadzonej analizie wybranych protokołów stwierdzono, że nie zawierają one informacji o modyfikacji planu pomocy dziecka, o której mowa w „porządku spotkania”. W trakcie kontroli osoby kontrolujące zwróciły uwagę, aby taką informację zawierać w protokołach z posiedzenia zespołu.

Ustalenia zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przesyłane są do sądu zgodnie z art. 138 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (**zał. nr 23**). Z analizy dokumentacji oraz informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że pobyt w placówce Nasz Dom nr 1 i nr 2 jest zasadny dla wszystkich wychowanków w nich przebywających z uwagi na brak możliwości powrotu do rodziny, brak zgody wychowanka na adopcję, brak kandydatów na rodziny adopcyjne, odroczenie sprawy w sądzie i pobyt dzieci w placówce na postanowieniu tymczasowym.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że w placówkach odbywają się również spotkania zespołu wychowawczego, w trakcie których omawiane są bieżące sprawy dot. funkcjonowania placówek oraz wychowanków, a także ustalane jest kieszonkowe dla wychowanków. W 2024 r. odbyło się 6 spotkań zespołu wychowawczego. W skład zespołu wchodzi wszyscy pracownicy merytoryczni zatrudnieni w placówkach.

Podsumowując stwierdzić należy, że zadanie dotyczące działań placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną realizowane jest prawidłowo. Wychowankowie placówki mają możliwość kontaktów z rodziną oraz osobami bliskimi zarówno na terenie placówki, jak również poprzez urlopowania do domu rodzinnego za zgodą sądu.

Zadanie dotyczące funkcjonowania zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka oraz dokonywania oceny zasadności dalszego pobytu dzieci w placówce realizowane jest prawidłowo z uchybieniem.

3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i respektowanie ich praw.

Podczas kontroli przeprowadzono oględziny placówek, z których sporządzono protokoły stanowiące załączniki do niniejszego wystąpienia pokontrolnego (**zał. nr 24 i zał. nr 25**). Zgodnie z § 18 rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, placówki zaspokajają potrzeby dzieci poprzez zapewnienie im:

▪ pokoi mieszkalnych:

- POW nr 1 – 6 pokoi dwuosobowych, 1 pokój czteroosobowy, 4 pokoje jednoosobowe;
- POW nr 2 – 4 pokoje dwuosobowe, 1 pokój trzyosobowy;

Ponadto do dyspozycji obu placówek są 3 pokoje przeznaczone na izolatoria (2 jednoosobowe i 1 jednoosobowy), 1 pokój dwuosobowy przeznaczony na izolatkę, 2 pokoje jednoosobowe (w razie interwencji). Pokoje wychowanków wyposażone są w odpowiednią liczbę łóżek, a także duże szafy ubraniowe, półki, komody, szafki nocne. W każdym pokoju znajduje się biurko/biurka z krzesłem. W szafach znajdowały się rzeczy osobiste wychowanków w tym: ubrania, buty, kosmetyki itp. Pościel wychowanków znajdowała się w pojemnikach przy łóżkach. W trakcie oględzin w placówkach część pokoi była niezamieszkała (wychowankowie wyprowadzili się do Krakowa i Wrocławia z uwagi na rozpoczęcie roku akademickiego), w niektórych pokojach meble były wyniesione na korytarz ze względu na przygotowania pomieszczeń do malowania. W pozostałych pokojach dzieci miały bardzo dużą ilość maskotek, zabawek, rzeczy osobistych, roślin doniczkowych, ogólnie w pokojach panował nieład i znajdowało się w nich zbyt duża ilość różnorodnych rzeczy. Pokoje wychowanków wymagają odświeżenia i uporządkowania. W POW 2 zamontowana jest winda, która w razie konieczności umożliwia poruszanie się osobom niepełnosprawnym;

- **łazienek z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych i toalet, w ilości umożliwiającej korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny osobistej – każda z placówek dysponuje następującą liczbą w/w pomieszczeń:**

- **POW nr 1** – 4 łazienki w każdej umywalka, kabina prysznicowa/wanna oraz toalety;
- **POW nr 2** – 3 łazienki wyposażone w umywalki, kabinę prysznicową/wannę oraz toalety. Ponadto na parterze głównego budynku znajduje się dodatkowa łazienka, z której mogą korzystać wychowankowie POW 1 i POW 2. W łazienkach w trakcie oględzin panował porządek, pomieszczenia zapewniają intymność podczas korzystania z nich. Łazienki należy doposażyć w mydelniczki, dozowniki do mydła, kubki na pasty i szczoteczki do zębów podpisane np. imieniem dziecka, należy również zwiększyć ilość wieszaków na ręczniki;
- **miejsca do nauki** - wychowankowie odrabiają prace domowe w swoich pokojach. Ponadto mają możliwość nauki w pokoju dziennym oraz w pokoju pedagoga lub psychologa;
- **miejsca do przygotowywania posiłków, zapewniającego odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności** – w każdej z placówek znajduje się aneks kuchenny odpowiednio przystosowany i wyposażony w zabudowę meblową, podstawowy sprzęt AGD (kuchenka, lodówka, mikrofała, czajnik, toster), a także w duży stół z krzesłami do spożywania posiłków. Jak wynika z informacji zawartej w zał. 1 cz. IV, starsi wychowankowie sami przygotowują śniadania, drugie śniadania i kolacje z otrzymanych produktów, natomiast młodsze dzieci uczą się przygotowywania posiłków podczas zajęć kulinarnych prowadzonych przez wychowawcę. W trakcie oględzin stwierdzono, że aneksy kuchenne nie były utrzymane w należyтым porządku;
- **wspólnej przestrzeni mieszkalnej, w której można spożywać posiłki, stanowiącej miejsce spotkań i wypoczynku** – w każdej z placówek znajduje się miejsce ze wspólną przestrzenią dla wychowanków. Są to pokoje gościnne lub pokój dzienny z tarasem wyposażone w kanapy, szafki, telewizor, biurka, salę sportową z bieżnią, stołem tenisowym i piłkarzykami, pokój zabaw z bilardem, pokój zabaw z basenem kulkowym. Pomieszczenia są odpowiednio wyposażone. Ponadto wychowankowie mają do dyspozycji plac zabaw oraz boisko znajdujące się na terenie wokół placówek;
- **zapewnienia małoletniej w ciąży warunków pobytu odpowiednich do jej potrzeb oraz stałej opieki psychologicznej i ginekologiczno-położniczej** – z informacji przekazanych przez dyrektora podczas kontroli wynika, że placówki są w stanie zapewnić warunki małoletniej wychowance w ciąży do czasu porodu, jak i po urodzeniu dziecka;
- **wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych oraz stanu zdrowia dziecka i dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów** – placówki zapewniają wychowankom 5 posiłków dziennie, tj.: śniadanie, drugie śniadanie obiad, podwieczorek i kolację. W trakcie kontroli przeanalizowano jadłospisy obiadowe, stwierdzając, że posiłki są zróżnicowane i dostosowane do potrzeb rozwojowych dzieci (zał. nr 26). Dzienna stawka żywieniowa za obiad na jednego wychowanka wynosi 18 zł. Jak wynika z informacji uzyskanych w trakcie kontroli, wychowankowie w poszczególnych placówkach mogą korzystać z aneksów kuchennych, gdzie znajdują się podstawowe produkty żywnościowe oraz napoje. Podczas oględzin aneksów kuchennych osoby kontrolujące sprawdziły zawartość lodówek, w których znajdowały się następujące produkty: masło, dżem, ser żółty, wędlina, mleko, konserwy, serki, jogurty, warzywa, ketchup, majonez, chleb, płatki, kaszki dla najmłodszych dzieci, gotowe obiady BoboVita, herbata, kakao itp.;
- **dostępu do opieki zdrowotnej** – opiekę lekarza pierwszego kontaktu wychowankom zapewnia Poradnia „Gomed” – Rynek Denkowski 10. Wychowankowie placówek mają zapewniony dostęp do opieki zdrowotnej podstawowej i specjalistycznej. Wychowankowie przebywający aktualnie w placówkach korzystają z poradni specjalistycznych m.in.: stomatologicznej (25 dzieci), okulistycznej (12 dzieci),

psychiatrycznej (14 dzieci), dermatologicznej (7 dzieci), alergologicznej (4 dzieci), ortodontycznej (11 dzieci), neurologicznej (6 dzieci), pediatricznej (30 dzieci), kardiologicznej (4 dzieci), chirurgicznej (3 dzieci), reumatologicznej (1 dziecko), chorób zakaźnych (1 dziecko), endokrynologicznej (2 dzieci), gastroenterologicznej (1 dziecko), laryngologicznej (4 dzieci), wad postawy (10 dzieci), leczenia uzależnień (1 dziecko) i in. W placówkach przebywa łącznie 3 dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością.

Spośród obecnie przebywających w placówkach wychowanków łącznie 3 przebywało w szpitalu na leczeniu spowodowanym m.in.: zakażeniem jelit, urazem głowy, niedoczynnością przysadki, omdleniem i zapaścią. W dokumentacji wychowanków znajdują się pisemne zgody rodziców/opiekunów prawnych dot. objęcia opieką medyczną dzieci umieszczonych w placówkach. Placówki posiadają dokumentację medyczną wychowanków, która znajduje się w gabinecie pielęgniarki i prowadzona jest w formie *karty dziecka*, która zawiera: dane dziecka oraz ogólny wywiad pielęgniarski, w tym przebyte choroby, podawane leki. Dokumentacja zawiera karty informacyjne leczenia szpitalnego, wyniki badań, zaświadczenia lekarskie. Ponadto informacje o stanie zdrowia wychowanków odnotowywane są również w karcie pobytu wychowanka w obszarze informacji o stanie zdrowia, pobytach w szpitalu i podawanych lekach; Jedno dziecko korzysta z wyrobów medycznych, w tym orteza. Na dzień kontroli leki psychiatryczne przyjmowało: siedmiu wychowanków z POW 1 i siedmiu wychowanków z POW 2. Leki przechowywane są w gabinecie pielęgniarki;

▪ **dostępu do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych, o ile takie są wskazane dla dziecka, a także dostępu do udziału w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych** – w kontrolowanym okresie wychowankowie placówek uczestniczyli w różnorodnych zajęciach organizowanych przez wychowawców, jak i specjalistów zatrudnionych w placówkach. Zajęcia prowadzone przez specjalistów to:

- zajęcia indywidualne lub grupowe z pedagogiem,
- zajęcia z elementami integracji sensorycznej z elementami terapii poznawczo-behawioralnej
- zajęcia z elementami treningu zastępowania agresji,
- warsztaty psychologiczne,
- warsztaty zdrowego odżywiania,

Liczba wychowanków uczestniczących w powyższych zajęciach jest zmienna i zależy od indywidualnych potrzeb.

Wychowankowie korzystają z zajęć wyrównawczych w szkołach, zgodnie ze wskazaniem opinii i orzeczeń z poradni psychologiczno – pedagogicznej. W nauce własnej podopiecznym pomagają wychowawcy dyżurni oraz kilku wychowanków korzysta z korepetycji z poszczególnych przedmiotów. Ponadto wsparcie edukacyjne zapewniają pedagog i psycholog zatrudniony w Zespole.

Placówki oprócz zajęć specjalistycznych organizują wychowankom różne formy spędzania czasu wolnego m.in.: różnego rodzaju wycieczki, wyjścia, spotkania, zdarzenia tematyczne i okolicznościowe. Organizowane są również wyjazdy wakacyjne do m.in.: Duszniki Zdrój, Międzyzdroje, Brenna, Darłówko, Węgorzewo oraz feryjne do Poronina, obóz w Pliszczynie, czy obóz muzyczny w Polanie Świętokrzyskiej. Dla dzieci, które na czas wakacji lub ferii pozostają w placówkach, wychowawcy organizują różne formy spędzania czasu np.: wyjście do kina, pizzerii, na lodowisko, spacer, wycieczki, zajęcia sportowe, bale karnawałowe, pikniki, imprezy imieninowe i urodzinowe, basen, teatrzyk, wyjścia na sanki i łyżwy itp. Dodatkowo Placówki zapewniają wychowankom możliwość udziału w zajęciach

pozalekcyjnych w postaci wyjść na różnego rodzaju warsztaty, kursy fotografii, prawa jazdy, rajdy, siłownię, zajęcia muzyczne (nauka gry na pianinie, perkusji, gitarze).

- **odzieży, obuwie, bielizny i innych przedmiotów osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb, zabawek odpowiednich do wieku rozwojowego, środków higieny osobistej; a także podręczników, pomocy i przyborów szkolnych** – wszyscy wychowankowie zaopatrywani są w odzież, obuwie oraz bieliznę. Część garderoby, w którą zaopatrzeni są wychowankowie pozyskiwana jest od darczyńców, czy np. z bonów odzieżowych. Z informacji uzyskanych od s. Dyrektor wynika, że placówki przeznaczyły na zakup odzieży, obuwia, bielizny i innych przedmiotów osobistego użytku, dla jednego wychowanka w roku 2023: POW 1 – 131,25 zł, POW 2 – 160,42 zł. Wychowankowie zaopatrzeni są także w środki higieny osobistej w zależności od indywidualnych potrzeb tj.: mydło lub żel pod prysznic, gąbki, pastę do zębów, szampony, dezodoranty, szczoteczki do mycia zębów, antyperspiranty, pianki i maszynki do golenia, toniki, kremy do twarzy i rąk, podpaski, wkładki higieniczne, chusteczki higieniczne i in.

Wszyscy wychowankowie zostali wyposażeni w komplet książek, pomocy i przyborów szkolnych;

- **kwoty pieniężnej do własnego dysponowania dla dzieci od 5 roku życia, nie niższej niż 1% i nie wyższej niż 8% kwoty, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt. 2 ustawy, ustalonej co miesiąc przez dyrektora placówki** – w trakcie kontroli w placówkach obowiązywał ten sam dokument pn.: Regulamin przyznawania kieszonkowego w Placówce Opiekuńczo-wychowawczej Nasz Dom Nr 1 i Nr 2 w Ostrowcu Świętokrzyskim (zał. nr 27) wraz z aneksami zatwierdzonymi w dniu 14.09.2023 r. (zał. nr 28).

W Regulaminie, w pkt. 1 znalazł się zapis mówiący o wysokości wypłacanego kieszonkowego: „*Kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dzieci, której wysokość nie niższą niż 1% kwoty i nie wyższą niż 8% kwoty, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustala co miesiąc dyrektor placówki*”. Ponadto w pkt. 2 Regulaminu zapisano, że kieszonkowe przysługuje każdemu wychowankowi, który przebywa w placówce co najmniej 1 miesiąc i skończył 3 lata. Natomiast w Aneksach do Regulaminów znalazły się zapisy określające wysokość kieszonkowego w podziale na wiek dzieci. I tak wychowankowie od 3 roku życia otrzymują 20 zł; wychowankowie do 5 roku życia – 25 zł; do 6 roku życia - 30 zł; od 7 do 10 roku życia - 45 zł; od 11 do 12 roku życia - 50 zł; od 13 do 14 roku życia - 55 zł; od 15 roku życia - 60 zł. Ponadto w dokumencie określone zostały zasady zwiększania i zmniejszania kieszonkowego, a także przyznawanie kwot dodatkowych, np.: dodatek motywacyjny za który wychowanek otrzymuje dodatkowo 10 zł w miesiącu. W opinii osób kontrolujących wskazane jest określenie w regulaminie do jakiej kwoty kieszonkowe może zostać zwiększone lub zmniejszone w konkretnej sytuacji oraz na jaki czas może zostać zawieszona wraz informacją w jakiej kwocie i kiedy nastąpi wypłata wstrzymanego kieszonkowego z zachowaniem standardu, o którym mowa w art. 80 ust. 1 pkt. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zdaniem osób kontrolujących zwiększenie kieszonkowego nie powinno być określone przedziałem kwotowym lub ogólnym zapisem „*kieszonkowe może być podwyższone w sytuacji gdy zauważa się pozytywne zmiany w zachowaniu wychowanka i jego stosunku do nauki*”, gdyż może to prowadzić do niesprawiedliwego oceniania wychowanków i przyznawania różnych kwot za to samo zachowanie. Zapisy dotyczące powodów zmniejszenia kieszonkowego są wymienione w regulaminie. Kieszonkowe może być zmniejszone w przypadku: *rażącego stosunku wychowanka do obowiązku szkolnego, używania wulgaryzmów, obrażania innych wychowanków i wychowawców, dokonywania ucieczek z lekcji, używania przemocy*

w stosunku do wychowanków, przeznaczania kieszonkowego na zakup alkoholu i papierosów, kradzieży mienia placówki lub innych wychowanków lub umyślnego zniszczenia mienia i wyrządzania szkód w Placówce.

Ponadto inspektorzy dokonujący czynności kontrolnych zwrócili uwagę, że kwoty kieszonkowego wskazane w Regulaminie są nieaktualne i wychowankowie otrzymują zaniżoną kwotę kieszonkowego. Kwota zaległa powinna być wypłacona wychowankom z wyrównaniem w najbliższym miesiącu. W związku z powyższym dyrektor placówek w trakcie kontroli przedstawiła nowe Regulaminy przyznawania kieszonkowego w POW Nasz Dom Nr 1 i Nr 2 (**zał. nr 29**) wraz z Zarządzeniami z dnia 26.09.2024r. (brak nadanych numerów Zarządzenia) (**zał. nr 30**), w których określono aktualną kwotę kieszonkowego.

W trakcie kontroli przeanalizowano również listy wypłat kieszonkowego za miesiąc: lipiec, sierpień i wrzesień 2024 r., w POW Nr 1 i Nr 2, z których wynika, że niektórzy wychowankowie otrzymywali niższe kwoty kieszonkowego tj. kwotę 45,00 zł. (**zał. nr 31**). Ostateczne kwoty kieszonkowego na dany miesiąc określane są zarządzeniem dyrektora wraz z uzasadnieniem w jakiej kwocie i za co kieszonkowe jest zmniejszane lub zwiększane (**zał. nr 32**). Kieszonkowe pobierają wychowawcy, którzy dokonują wypłat bezpośrednio wychowankom. Odbiór kieszonkowego, wychowankowie potwierdzają własnoręcznym podpisem na listach – kartach oszczędności (**zał. nr 33**). W dokumentacji dzieci znajdowały się także oświadczenia, w których wychowankowie wyrażają zgodę na przechowywanie kieszonkowego przez wychowawcę (**zał. nr 34**). Wychowankowie wydatkują przyznane kieszonkowe na własne potrzeby;

- **dostępu do nauki, w tym również w szkołach usytuowanych poza miejscowością, w której znajduje się placówka oraz w systemie nauczania indywidualnego oraz opłaty za pobyt w bursie lub internatach, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której znajduje się placówka, a także pomocy w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych** – wszyscy wychowankowie placówek mają zapewniony dostęp do nauki, szczegółowe informacje nt. szkół, do których uczęszczają wychowankowie poszczególnych placówek zawiera **załącznik nr 1, 2, cz. IV**. Spośród wychowanków przebywających w placówkach, 9 posiada orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, 6 wychowanków jest w trakcie badań w poradni psychologiczno – pedagogicznej pod kątem zagrożenia niedostosowaniem społecznym. W placówkach nie ma wychowanków posiadających nauczanie indywidualne. Wychowankom w nauce oraz bieżącym odrabianiu prac domowych pomagają wychowawcy, jak również starsi wychowankowie;
  - **opłatę za pobyt w bursie lub internacie oraz pokrycie kosztów przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką** – placówki zgodnie z informacjami zawartymi w **załączniku do kontroli nr 1, 2, cz. IV** pokrywają opłaty za przejazd na praktykę, do szkół, do lekarzy specjalistów. Aktualnie placówki pokrywają koszty pobytu w internacie, za czesne, oraz wyżywienie w MOS dla 3 wychowanków;
  - **respektowania praw dziecka** – z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że zapisy regulujące prawa i obowiązki wychowanków zostały określone w regulaminie placówek. Wychowankowie informowani są o swoich prawach podczas rozmów zarówno z wychowawcami, jak i podczas spotkań i rozmów z pedagogami szkolnymi i nauczycielami;
  - **współpraca z instytucjami w zakresie realizacji zadań oraz trudności/problemy związane z realizacją zadań** – placówki przy realizacji zadań współpracują m.in.: z PCPR-ami, Poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, sądami, ośrodkami pomocy społecznej, szkołami do których uczęszczają dzieci, a także organizacjami pozarządowymi i mediami.
- Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli (**zał. nr 1, 2, cz. IV**) oraz rozmowy

przeprowadzonej z dyrektorem placówek wynika, że oprócz problemów dotyczących bezpośrednio procesu rozwojowego wychowanków, są problemy ze zbyt niską dotacją otrzymywaną na wychowanków oraz trudną współpracę z powiatem.

W trakcie kontroli wychowankowie placówek uzupełnili anonimowe ankiety dotyczące warunków pobytu w placówkach oraz standardów opieki i wychowania. Z analizy ankiet wynika, że wszyscy wychowankowie placówek pozytywnie oceniają warunki jakie zapewniają im placówki oraz, że zaspokajają ich podstawowe potrzeby. Większość wychowanków nic nie zmieniłaby w placówce. Spośród wychowanków, którzy uzupełnili ankiety ośmioro zgłosiło uwagi dotyczące min.: ograniczonych możliwości korzystania z telefonu komórkowego, ograniczonego czasu na samodzielne wyjście poza placówkę, częstszych dyżurów ulubionych wychowawców, posiadania pokoju do własnej dyspozycji. Szczegółową analizę ankiet zawiera zał. nr 35.

Podsumowując, stwierdzić należy, że zadanie dotyczące zaspokajania potrzeb dzieci i respektowanie ich praw realizowane jest prawidłowo z uwagami. Uwagi kontrolujących odnoszą się do braku utrzymania czystości w aneksach kuchennych, uporządkowania i odświeżenia pokoi mieszkalnych dzieci, nieaktualnych kwot kieszonkowego określonych w *Regulaminie przyznawania kieszonkowego* oraz wypłacanych wychowankom.

4. Przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację dotyczącą organizacji pracy w placówce oraz indywidualną 10 wychowanków (w tym: 6 z POW 1 i 4 z POW 2) przyjętych w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia kontroli, o której mowa w **rozporządzeniu MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej**.

Ewidencja wychowanków – prowadzona odrębnie dla każdej placówki. Zawiera następujące informacje: imię i nazwisko dziecka, adres ostatniego miejsca zamieszkania, pesel, datę i miejsce urodzenia, dane o rodzinie/opiekunie prawnym i adresie ich pobytu, datę umieszczenia i opuszczenia placówki oraz miejsce osiedlenia się wychowanka. Na dzień kontroli w ewidencji POW 1 wpisanych było 14 wychowanków a w ewidencji POW 2 - 16 wychowanków. Ewidencje prowadzone są zgodnie z §17 ust. 5 w/w rozporządzenia.

Diagnoza psychofizyczna dziecka – dla 7 spośród 10 wychowanków, których dokumentację analizowano w trakcie kontroli opracowane są diagnozy psychofizyczne, sporządzone przez psychologa zatrudnionego w placówkach w ciągu trzech miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w placówce. Dla trzyosobowego rodzeństwa nie opracowano diagnoz, ze względu na krótki okres pobytu dzieci w placówce tj. od 1 i 4 września b.r. Diagnozy zawierają wszystkie wymagane rozporządzeniem (§ 14 ust. 3) informacje dotyczące wychowanka, a także wskazania do dalszych działań podejmowanych w stosunku do dziecka (tj.: przyczyny kryzysu w rodzinie oraz wpływ na rozwój dziecka, relacje dziecka z jego najbliższym otoczeniem i osobami znaczącymi, zasoby osobiste dziecka, rozwój dziecka i jego funkcjonowanie, wskazania do dalszej pracy). Najczęściej formułowane zalecenia co do dalszej pracy z dzieckiem to: rozwijanie inteligencji emocjonalnej, utrwalanie nawyków higienicznych, wsparcie edukacyjne, angażowanie w zajęcia dodatkowe, kształtowanie prawidłowych zachowań społecznych, nauka radzenia sobie z trudnymi sytuacjami.

Plan pomocy dziecku – dla wszystkich 10 wychowanków, których dokumentacje poddano analizie podczas kontroli opracowane zostały plany pomocy zawierające wytyczne określone w.w rozporządzeniem. Plany zawierają: datę opracowania planu, możliwości psychofizyczne

dziecka, cel główny; tj.: powrót do domu, umieszczenie w rodzinie zastępczej, przysposabiającej, przygotowanie do usamodzielnienia; cele szczegółowe, działania krótkoterminowe oraz ocenę podjętych działań i wnioski. Plan podpisany jest przez wychowawcę prowadzącego oraz wychowanka. Plany modyfikowane są średnio raz w roku, a ocena realizacji planu dokonywana jest średnio co pół roku. Najczęściej formułowane działania krótkoterminowe to: pomoc w radzeniu sobie z emocjami, docenianie, wspieranie, zachęcanie do aktywności, wspieranie w samodzielności, motywowanie do dbałości o higienę, propagowanie zdrowego stylu życia, wdrażanie do systematycznego uczestnictwa w zajęciach szkolnych oraz systematycznej nauki i odrabiania lekcji.

Karta pobytu dziecka – prowadzona jest dla wszystkich wychowanków, których dokumentacje analizowano i zawiera wszystkie obszary, o których mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Karty wychowanków uzupełniane są co miesiąc, a dokonywane w nich wpisy są obszernie i odzwierciedlają bieżącą sytuację wychowanka.

Podczas kontroli sprawdzono również akta osobowe 10 wybranych wychowanków, którzy przebywają w placówkach od 1 stycznia 2023 r. do dnia kontroli. W aktach znajdowały się następujące dokumenty: postanowienie sądu o umieszczeniu dziecka w placówce, skierowanie do placówki, akt urodzenia, akt zgonu rodzica, oświadczenia rodziców wychowanków odnośnie upoważnienia wychowawców placówki do podejmowania decyzji odnośnie wychowanka, zgody rodziców na leczenie i pobyt w szpitalu oraz na wykorzystanie wizerunku dziecka, a także opinie do Sądu dot. funkcjonowania wychowanka w placówce, pisma do OPS. Ponadto akta zawierały dokumentację szkolną, w tym: arkusze ocen, świadectwa szkolne, opinie szkolne, orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, opinie pedagoga, psychologa, a także dokumentację zdrowotną (orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, karty informacyjne ze szpitala).

Ponadto w trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację prowadzoną przez specjalistów zatrudnionych w placówkach (psycholog, pedagog). Zgodnie z § 17 ust. 3 i 4 ww. rozporządzenia psycholog powinien prowadzić arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz karty udziału w zajęciach specjalistycznych z opisem ich przebiegu, o ile dziecko tego wymaga. W wyniku zalecenia pokontrolnego wydanego po kontroli przeprowadzonej w 2019 r. psycholog zatrudniony w placówkach „Nasz Dom” nr 1 i nr 2 uzupełnił brakującą dokumentację o *Karty udziału w zajęciach psychologicznych – badania i obserwacje*, które prowadzone są w formie indywidualnej oraz grupowej. Karta z zajęć indywidualnych zawiera: imię i nazwisko wychowanka oraz datę urodzenia. Dokument prowadzony jest w formie tabeli, w której odnotowywana jest data, temat i przebieg zajęć, a także krótka informacja o przebiegu obserwacji (zał. nr 36 i nr 37). Karta udziału w zajęciach grupowych prowadzona jest w tej samej formie, dodatkowo zawiera wykaz uczestników biorących udział w zajęciach (zał. nr 38 i nr 39). W zajęciach z psychologiem biorą udział wychowankowie, którzy wymagają specjalistycznego wsparcia i pomoc. Natomiast badania przeprowadzane przez psychologa polegają przede wszystkim na obserwacji bezpośredniej i pośredniej wychowanków, a także rozmowach, co jest odzwierciedleniem w dokumentacji. W 2024 r. psycholog prowadził zajęcia grupowe dotyczące m.in.: bezpieczeństwa w internecie dla dzieci młodszych, natomiast dla grupy starszych wychowanków nt. hejtu, przemocy i komunikacji empatycznej. Ponadto psycholog opracowuje diagnozy psychologiczne zgodnie z rozporządzeniem w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, sporządza opinie psychologiczne oraz notatki z rozmów z wychowankami oraz zdarzeń na terenie placówki.

W placówkach zatrudniony jest również pedagog, który prowadzi dla wychowanków objętych wsparciem *Karty udziału w zajęciach pedagogicznych – badania i obserwacje* (zał. nr

40). Karty prowadzone są indywidualnie dla każdego wychowanka i zawierają: imię, nazwisko i datę urodzenia wychowanka, a także datę, temat i przebieg zajęć. W kartach odnotowywane są również badania i obserwacje prowadzone przez pedagoga. Wpisy w dokumencie dokonywane są systematycznie. Karta udziału w zajęciach prowadzona jest dla 12 wychowanków w grupie starszej i dla 11 w grupie młodszej. W bieżącym roku pedagog w ramach spotkań grupowych prowadził następujące zajęcia: spotkania dotyczące analizy sytuacji konfliktowych i agresji; zajęcia plastyczne i techniczne (wykonywanie ozdób świątecznych i laurek imieninowych); gry rozwijające procesy myślowe; luźne rozmowy dotyczące codzienności, ćwiczenia logopedyczne, zabawy koordynacyjne i ruchowe.

Podsumowując stwierdzić należy, że zadanie dotyczące przestrzegania przepisów określających zasady działania placówki realizowane jest prawidłowo.

W wyniku kontroli wydano następujące zalecenia pokontrolne:

1. Nie stosować wobec wychowanków konsekwencji nie uwzględnionych w Regulaminach Organizacyjnych.
2. Do standardów ochrony małoletnich należy załączyć ankietę dla wychowanków dotyczącą monitorowania standardów.
3. Zmodyfikować wersję skróconą standardów dla wychowanków zgodnie z sugestiami zawartymi w wystąpieniu pokontrolnym.
4. Skład zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka powoływać zgodnie z art. 137 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
5. Uporządkować i odświeżyć pokoje wychowanków oraz łazienki zgodnie z uwagami zawartymi w wystąpieniu pokontrolnym.
6. Podjąć działania mające na celu doprowadzenie aneksów kuchennych i sprzętów w nich znajdujących się do należytego porządku.
7. Wpłaty kieszonkowego dokonywać z zachowaniem zapisów, o którym mowa w art. 80 ust. 1 pkt. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zaniżone kwoty kieszonkowego powinny być wypłacone wychowankom z wyrównaniem w najbliższym miesiącu.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024 poz. 177 ze zm.) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń. Zgodnie z art. 197e ustawy, o której mowa, w przypadku niepodjęcia lub niewykonania czynności wynikających z zaleceń pokontrolnych, mających na celu ograniczenie lub likwidację stwierdzonych istotnych uchybień lub nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki opiekuńczo-wychowawczej, wojewoda może orzec o czasowym lub stałym cofnięciu zezwolenia na prowadzenie tej placówki. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli zostaną ujawnione rażące zaniedbania lub

zaniechania realizacji obowiązków ustawowych, wojewoda może wezwać jednostkę samorządu terytorialnego do wyznaczenia wykonawcy zastępczego, w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia otrzymania wezwania. W przypadku niewyznaczenia przez jednostkę samorządu terytorialnego wykonawcy w terminie, o którym mowa, wojewoda może wystąpić do sądu administracyjnego ze skargą na bezczynność organu jednostki samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 1000 do 15 000 zł.

Osoby kontrolujące:

Anna Kosińska

Elżbieta Palusz

Krzysztof Mendowski

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Józef Bryk

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia

Renata Persona

Załączniki:

1. Zestawienia i informacje pisemne przygotowane przez s. dyr. na okoliczność kontroli.
2. Protokół kontroli w placówkach PPIS w Ostrowcu ŚW.
3. Karta dyżurów nocnych.
4. Karta wyjść i wyjazdów.
5. Procedura postępowania w sytuacji zachowania agresywnego ze strony wychowanków.
6. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia naruszenia godności wychowawcy lub innego pracownika niepedagogicznego przez wychowanka.
7. Procedura postępowania w przypadku dewastacji mienia społecznego placówki.
8. Procedura w przypadku zauważenia obcych osób na terenie [placówki].
9. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia naruszenia godności osobistej wychowanka przez pracowników placówki lub członków rodzin biologicznych.
10. Procedury postępowania w przypadku podejrzenia spożycia alkoholu lub zażycia środków odurzających (w tym dopalaczy) przez wychowanka.
11. Procedury postępowania w przypadku podejrzenia zachowań suicydalnych.
12. Standardy ochrony małoletnich.
13. Karta pn.: „częstotliwość kontaktów”.
14. Pismo Zespołu Placówek do Sądu znak: ZND/85/2023 z dn. 30.08.2023 r.
15. Pismo Zespołu Placówek do Sądu znak: ZND/78/2023 z dnia 08.08.2023 r.
16. Informacja dla osoby usamodzielnianej.
17. Oświadczenie rodzica/opiekuna prawnego.
18. Pismo Sygn. Akt III Opm 50.20 z dnia 16.03.2023 r.
19. Karta pn.: „oświadczenie o urlopowaniu”.
20. Protokół z posiedzenia zespołu nr 18/2024.
21. Plan pracy pracownika socjalnego na rok szkolny 2024/2025.
22. Pismo Zespołu Placówek znak: ZND/89/2024 z dn. 31.07.2024 r.
23. Ustalenia zespołu z dn. 29.07.2024 r.
24. Protokół z posiedzenia zespołu nr 42/2023.
25. Protokół oględzin POW nr 1.
26. Protokół oględzin POW nr 2.
27. Jadłospis.
28. Regulamin przyznawania kieszonkowego.
29. Aneks do regulaminu przyznawania kieszonkowego POW nr 1.
30. Aneks do regulaminu przyznawania kieszonkowego POW nr 2.
31. Regulamin przyznawania kieszonkowego POW nr 1.
32. Zarządzenie Dyr. POW nr 1 z dn. 26.09.2024r.
33. Regulamin przyznawania kieszonkowego POW nr 2
34. Zarządzenie Dyr. POW nr 2 z dn. 26.09.2024r.
35. Dokument potwierdzający wypłatę kieszonkowego POW nr 2 za lipiec, sierpień i wrzesień 2024 r.
36. Dokument potwierdzający wypłatę kieszonkowego POW nr 1 za lipiec, sierpień i wrzesień 2024 r.
37. Zarządzenie dyr. POW nr 1 nr 10/2024 z dn. 09.09.2024 r.
38. Zarządzenie dyr. POW nr 1 nr 9/2024 z dn. 12.08.2024 r.
39. Zarządzenie dyr. POW nr 1 nr 8/2024 z dn. 12.07.2024 r.
40. Zarządzenie dyr. POW nr 2 nr 11/2024 z dn. 09.09.2024 r.
41. Zarządzenie dyr. POW nr 2 nr 10/2024 z dn. 12.08.2024 r.

42. Zarządzenie dyr. POW nr 2 nr 9/2024 z dn. 12.07.2024 r.
43. Karta oszczędności.
44. Oświadczenie wychowanka o przechowywaniu kieszonkowego.
45. Analiza anonimowych ankiet.
46. Karta udziału w zajęciach specjalistycznych – badania i obserwacje (1).
47. Karta udziału w zajęciach specjalistycznych – badania i obserwacje (2).
48. Karta udziału w zajęciach specjalistycznych – badania i obserwacje (3).
49. Karta udziału w zajęciach specjalistycznych – badania i obserwacje (4).
50. Karta udziału w zajęciach specjalistycznych – badania i obserwacje (5).